

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ «САДІВНИЦТВО ТА ВИНОГРАДАРСТВО» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Мета дослідження – вивчення думок щодо рівня задоволеності якістю підготовки та навчання здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідності освітньо-професійної програми «Садівництво та виноградарство» їх запитам та потребам.

Метод дослідження – анонімне електронне анкетування за спеціально розробленим інструментарієм (*Google Форм*), розміщеним на офіційному web-сайті Таврійського державного агротехнологічного університету імені Дмитра Моторного (ТДАТУ) за адресою <http://www.tsatu.edu.ua/vnutrishnja-systema-zabezpechennja-jakosti-vyschoji-osvity/onlajn-opytuvannja-stejkholderiv-schodo-jakosti-osvity/>.

Цільова аудиторія – здобувачі вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Садівництво та виноградарство» ТДАТУ (респонденти).

Опитування респондентів було проведено впродовж 2020-2021 навч. року за двома анкетами: «якість освітньої програми» (*окрім першого курсу*) та «якість викладання навчальних дисциплін». Процедури, види та форми оцінювання повністю відповідають [Положенню про опитування учасників освітнього процесу в ТДАТУ](#).

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

- 1 бал – якість відсутня;
- 2 бали – якість проявляється зрідка;
- 3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;
- 4 бали – проявляється часто;
- 5 балів – якість проявляється практично завжди.

1. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

Всього опитано на сайті університету за *анкетой для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми* **16 респондентів**, що склало **80%** від кількості здобувачів ступеня вищої освіти «Бакалавр» за ОПП «Садівництво та виноградарство» (*перший курс опитування не проходить*). Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

Розподіл респондентів за курсами навчання наведено на рисунку 1.

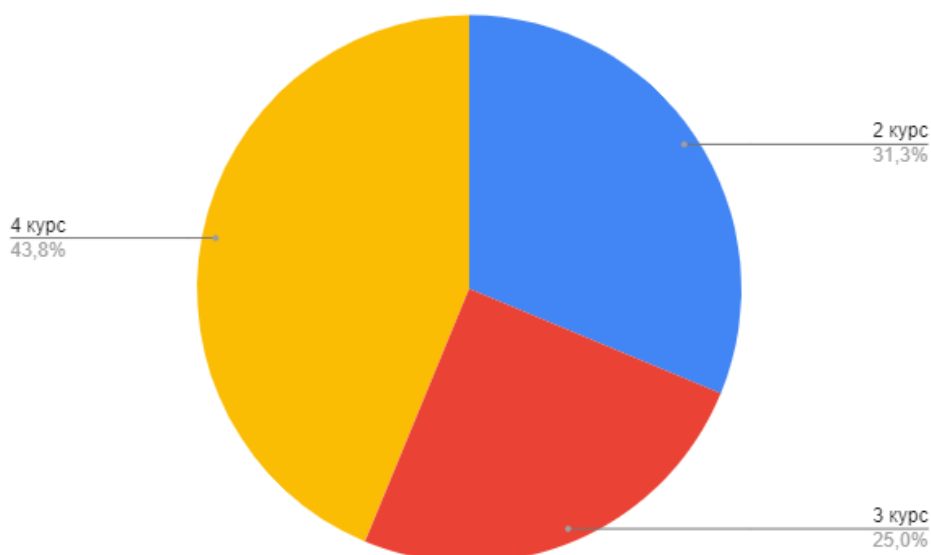

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Садівництво та виноградарство» представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання здобувачами вищої освіти якості ОПП «Садівництво та виноградарство» (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	62,5	18,8	18,8	0	0
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	62,5	37,5	0	0	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	75,0	25,0	0	0	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	75,0	25,0	0	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	56,3	31,3	0	12,5	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	81,3	18,8	0	0	0
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	81,3	12,5	0	6,3	0
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	62,5	37,5	0	0	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	68,8	25,0	6,3	0	0

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	50	43,8	0	0	6,3
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	56,3	37,5	6,3	0	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	75,0	25,0	0	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	81,3	18,8	0	0	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НПП ТДАТУ	68,8	31,3	0	0	0
15	Доброзичливе ставлення співробітників деканату	75,0	25,0	0	0	0
16	Доброзичливе ставлення співробітників кафедри	75,0	25,0	0	0	0
17	Доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки	81,3	18,8	0	0	0

Вищі бали (максимальні відсотки за балом 5, по 81,3%) здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «прозорість та чесність оцінювання знань», «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки».

Менші бали здобувачами вищої освіти наступних критеріїв якості: «співвідношення теоретичної і практичної частини» (12,5% на 2 бали), «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)» (6,3% на 1 бал).

Загальну оцінку якості ОПП «Садівництво та виноградарство» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Вищі бали поставили здобувачі СВО «Бакалавр» **4 курсу** (76,5% опитаних оцінили на 5 балів та 23,5% на 4 бали). Меншими балами оцінили здобувачі **2 курсу** (3,5% на 2 бали та 1,2% на 1 бал).

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Садівництво та виноградарство» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1.	2 курс	65,9	25,9	3,5	3,5	1,2
2.	3 курс	63,2	33,8	2,9	0	0
3.	4 курс	76,5	23,5	0	0	0

Інших пропозицій щодо покращення якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні, не надійшло.

2. АНКЕТА ЩОДО ЯКОСТІ ВИКЛАДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Якість викладання навчальних дисциплін першого та другого семестрів 2020-2021 навч. року за ОПП «Садівництво та виноградарство» другого (магістерського) рівня вищої освіти було оцінено респондентами за 26 критеріями в 1 семестрі та 23 критеріями в 2 семестрі.

Аналіз 168 анкет за перший семестр (таблиця 3) та 114 анкет за другий семестр (таблиця 4) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності 71-90%.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 1 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		70,6	8,8	11,6	0,6	8,4
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	61,2	5,5	10,9	0,6	21,8
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	81,8	6,7	11,5	0	0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	59,4	6,7	12,1	0	21,8
4	Слідкує за реакцією аудиторії	61,2	26,1	12,1	0,6	0
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	81,8	6,1	10,3	1,8	0
6	Володіє високою культурою мовлення	82,4	5,5	11,5	0,6	0
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	61,2	25,5	12,1	1,2	0
8	Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	61,2	4,8	11,5	0,6	21,8
9	Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	81,2	6,1	12,7	0	0
10	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НІП	83,0	5,5	11,5	0	0
11	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	59,5	6,5	11,9	0	22
12	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	60,6	4,2	11,5	1,8	21,8
13	Ефективність організації дистанційного навчання	83,0	5,5	11,5	0	0
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		70,7	4,6	11,2	0,4	13,2
1	Проявляє професійну ерудицію	84,2	4,2	11,5	0	0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	60,6	5,5	9,7	1,8	22,4
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	84,8	3,6	11,5	0	0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	61,8	4,8	11,5	0	21,8
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	61,8	4,8	11,5	0	21,8
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти(середнє значення)		83,4	4,5	11,6	0,5	0
1	Доброчинність і тактовність, толерантність	82,4	4,8	11,5	1,2	0
2	Пунктуальність, організованість	81,8	6,7	10,9	0,6	0

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
3	Вимогливість, наполегливість	80,6	7,3	10,9	1,2	0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	81,2	6,7	12,1	0	0
5	Зрозумілі й оприлюднені критерії виставляння оцінок	84,8	3,6	11,5	0	0
6	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	83,6	4,2	12,1	0	0
7	Охайність, зовнішній вигляд	85,5	2,4	12,1	0	0
8	Доброчесність	87,3	0,6	11,5	0,6	0

Аналіз таблиці 3 показує, що респондентами в 1 семестрі 2020-2021 навч. року оцінені найвищими балами (максимальна сума відсотків за балами 4 і 5, по 88,5%) в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП», «ефективність організації дистанційного навчання»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «проявляє професійну ерудицію», «наводить науково-обґрунтовані аргументи»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «пунктуальність, організованість», «зрозумілі й оприлюднені критерії виставляння оцінок».

Меншими балами (максимальна сума відсотків за балами 1 і 2) в I розділі оцінені критерії: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «доброчесність і тактовність, толерантність», «вимогливість, наполегливість».

Таблиця 4 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти в 2 семестрі 2020-2021 навч. року (у відсотках)

№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)		86,4	9,0	3,9	0	0,7
1	Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	93,0	3,5	3,5	0	0
2	Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, виокремлює важливі моменти	88,6	7,9	3,5	0	0
3	Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	86,0	7,9	4,4	0	1,8
4	Слідкує за реакцією аудиторії	85,1	10,5	3,5	0	0,9
5	Ставить питання і мотивує до дискусії	87,7	8,8	3,5	0	0
6	Використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)	80,7	13,2	3,5	0	2,6
7	Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	87,7	7,9	4,4	0	0
8	Використовує навчально-методичні матеріали	86,8	9,6	3,5	0	0

(методичні вказівки, посібники тощо)						
№ поз	Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
9	Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі	89,5	6,1	4,4	0	0
10	Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	78,9	14,0	5,3	0	1,8
11	Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	86,0	9,6	3,5	0	0,9
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)		85,3	8,1	6,3	0	0,4
1	Викладач на першому занятті чітко та зрозуміло пояснив які знання та компетентності я здобуду, розподіл балів, умови складання та перескладання заліку/екзамену та інше	84,2	9,6	6,1	0	0
2	Знайомить з останніми досягненнями науки	81,6	9,6	7,0	0	1,8
3	Наводить науково-обґрунтовані аргументи	86,0	7,9	6,1	0	0
4	Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	86,0	7,9	6,1	0	0
5	Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	88,6	5,3	6,1	0	0
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)		88,5	5,4	6,1	0	0
1	Доброчесність і тактовність, толерантність	87,7	6,1	6,1	0	0
2	Пунктуальність, організованість	87,7	6,1	6,1	0	0
3	Вимогливість, наполегливість	86,8	7,0	6,1	0	0
4	Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	89,5	4,4	6,1	0	0
5	Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	89,5	4,4	6,1	0	0
6	Доступність та легкість зв'язку з викладачем	86,8	7,0	6,1	0	0
7	Доброчесність	91,2	2,6	6,1	0	0

Аналіз таблиці 4 показує, що респондентами в 2 семестрі 2020-2021 навч. року найвищими балами (максимальні відсотки за балом 5) оцінені в I розділі «Методичний рівень знань» наступні критерії якості: «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на освітньому порталі»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)»; в III розділі «Ставлення до здобувачів вищої освіти» - «доброчесність».

Меншими балами (мінімальні відсотки за балом 5) в I розділі оцінені критерії: «використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни»; в II розділі – «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «вимогливість, наполегливість», «доступність та легкість зв'язку з викладачем».

Загальні враження (задоволення) респондентів від вивчення навчальних дисциплін 2 семестру 2020-2021 навч. року залишені тільки позитивні.

Рекомендацій щодо покращення якості викладання науково-педагогічними працівниками від респондентів не надійшли.

Висновки

1) Моніторинг оцінювання якості ОПП «Садівництво та виноградарство» здобувачами вищої освіти показав, що високі показники організації освітньої діяльності були отримані за: «прозорість та чесність оцінювання знань», «використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «доброзичливе ставлення співробітників бібліотеки».

2) З метою підвищення якості освітнього процесу за освітньою програмою «Садівництво та виноградарство» та врахування думок здобувачів вищої освіти викладачам кафедри та ведучим викладачам необхідно доопрацювати робочі програми, в яких чітко визначити вектор між цілями, методами та результатами навчання, також при проведенні практичних занять з навчальних дисциплін професійної підготовки запровадити використання сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор) з метою формування пізнавальних професійних компетенцій, включати елементи неформальної освіти здобувачів та враховувати їх результати оцінюванні знань з дисциплін, залучати до освітнього процесу виробників-практиків, своєчасно розміщувати результати контрольних заходів з дисциплін в електронному журналі, висвітлювати хід освітнього процесу та програмні результати навчання на навчально-інформаційному порталі, сайті кафедри.

3) Оцінювання якості викладання дисциплін в 1 та 2 семестрах здобувачами вищої освіти показало, що найвищими балами оцінені наступні критерії: «дотримується оптимального темпу викладення матеріалу», «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП», «ефективність організації дистанційного навчання», «проявляє професійну ерудицію», «наводить науково-обґрунтовані аргументи», «пунктуальність, організованість», «зрозумілі й оприлюднені критерії виставляння оцінок», «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)», «доброчесність».

В окремих випадках найнижчі бали отримано за критерії «використовує сучасні педагогічні методи (майстер-класи, навчальні дискусії, мозковий штурм, тренінги, ділові ігри тощо)», «спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни», «знайомить з останніми досягненнями науки», «вимогливість, наполегливість», «доступність та легкість зв'язку з викладачем».

4) За результатами даного моніторингу НПП, що викладають за ОПП «Садівництво та виноградарство» слід:

- широко застосовувати сучасні мультимедійні методи представлення матеріалу та контролю знань,
- використовувати сучасні педагогічні методи, дистанційні методи, задіяти ресурси бібліотеки,
- проводи міжпредметні зв'язки з виходом на вирішення конкретних професійних практичних задач та знайомити ЗВО з досягненнями науки,
- критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти по ряду дисциплін зробити зрозумілими, відкритими та справедливими,

- ведучими викладачами відвідувати семінари у Вищій школі педагогічної майстерності ТДАТУ для підвищення майстерності.

Гарант ОПП «Садівництво та виноградарство»
за першим (бакалаврським)
рівнем освіти

Ольга АЛЕКСЕЕВА

Завідувачка відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н., доцент

Радміла СКЛЯР